

ข้าง เฝือก"สัตว์มงคลสำคัญ

มติชน ๐๑.๐๔.๒๕๕๙

ความ เชื่อ ใน พระ พุทธศาสนา เกี่ยว พัน กับ "ข้าง" ว่าเป็นสัตว์มงคลที่สำคัญ และมีความศักดิ์สิทธิ์

ดังปรากฏในชาดกพระเจ้าสิบชาติ ในอดีตชาติของพระสัมมาสัมพระพุทธเจ้า ทรงเสวยพระชาติเป็นพระยาข้างที่ทรงบำเพ็ญบารมี เช่น พระยาจันทันต์ และพระยาข้างปัจฉิมนาเคนทร์ ข้างคูบารมีที่พระเวสสันดรพระราชทานให้แก่พราหมณ์ สร้างความไม่พอใจแก่ราษฎรจนกระทั่งให้ขับไล่พระเวสสันดรไปอยู่ป่า

ส่วนความเชื่อของฮินดูก็มีว่า โลกนี้ตั้งอยู่บนหลังข้างที่กำลังยืนอยู่บนหลังเต่า จึงทำให้โลกเกิดการสั่นสะเทือน

หรือแม้แต่การเกิดของ "ข้างเอราวัณ"

จากการกวนเกษียรสมุทรของเหล่าเทวดาและอสูร เป็นเวลากว่าพันปี ในครั้งนั้นมีข้างเอราวัณเกิดขึ้นด้วย และกลายเป็นพาหนะของพระอินทร์

การที่พระอินทร์ทรงข้างเอราวัณ จึงเป็นสัญลักษณ์แห่งเกียรติยศของพระราชาธิบดี ดั่งนั้น

กษัตริย์ทั้งหลายจึงโปรดที่จะประทับข้างเป็นพาหนะทั้งในกองทัพและในกระบวนแห่พระราชพิธีต่างๆ เพื่อแสดงความเป็นพระมหากษัตริย์

หากพระมหากษัตริย์พระองค์ใดทรงมีข้างสีขาว คล้ายข้างเอราวัณแล้ว

ย่อมแสดงถึงความเป็นบุญบารมี

รวมถึงเป็นสัญลักษณ์แห่งพระเดชานุภาพและความยิ่งใหญ่

ข้างที่มีลักษณะเป็นมงคลซึ่งเป็นที่ปรารถนามาแต่โบราณ คือ "ข้างเฝือก"

เมื่อพบแล้วจะถูกนำมาน้อมเกล้าฯถวายแด่พระมหากษัตริย์

เพื่อทรงประกอบพระราชพิธีรับและขึ้นระวางสมโภชเป็น *พระยาข้างตัน*

ข้างเฝือกมีความสำคัญและสัมพันธ์กับประเทศไทยมาช้านาน ตั้งแต่สมัยโบราณ

กรุงสุโขทัย มาถึงสมัยรัตนโกสินทร์

ตั้งแต่รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4

ประเทศไทยใช้ธงข้างเฝือกเป็นธงประจำชาติมาตลอด จนกระทั่งรัชกาลที่ 6

จึงได้เปลี่ยนเป็นธงไตรรงค์

พระมหากษัตริย์ไทยองค์ปัจจุบัน ทรงมีข้างเฝือก 12 ข้าง แต่ล้มไป 4 ข้าง เหลือ 8 ข้าง

กษัตริย์ที่มีข้างเฝือกคู่พระบารมีถึงกับได้ชื่อว่าเป็น "มหาราช" เลยทีเดียว